



Berekeningsmethode IF versie 2008/05 en 2008/5.1

Inleiding

In tegenstelling tot de VCA 2004 wordt bij de VCA 2008/05 en VCA 2008/5.1 geen eis meer gesteld aan de Injury Frequency (IF) als voorwaarde voor het behalen van het VCA certificaat.

VCA verplicht wel tot het melden, registreren en onderzoeken van ongevallen met verzuim/werkverlet (zie VCA hoofdstuk 12) en het formuleren van een doelstelling (een verbeter-inspanning dus) met betrekking tot IF ongevallen met verzuim/werkverlet (inclusief actieplan, zie vraag 1.7 van de VCA). Men dient ook statistiek op te maken van ongevallen met verzuim/werkverlet. Dit wordt gecheckt door de certificatie-instelling (CI) en doorgegeven aan SSVV en vzw VCA-BeSaCC.

Spijtig genoeg gebeuren er in bijna elk bedrijf zo nu en dan bedrijfsongevallen. Het is belangrijk dit aantal zo laag mogelijk te houden. Immers, bedrijfsongevallen zijn zeer vervelend voor de betreffende medewerker(s) en ook voor u als werkgever. In het kader van het VCA wordt gekeken naar bedrijfsongevallen, of eigenlijk alleen ongevallen met verzuim/werkverlet. In het kort wordt van beide begrippen een definitie gegeven zodat het verschil duidelijk is.

Bedrijfsongeval: een plotseling gebeuren op het werk, veroorzaakt door het werk, met lichamelijk letsel tot gevolg.

Ongeval met verzuim/werkverlet: Een ongeval met letsel met minimum één dag verzuim/werkverlet, de dag van het ongeval niet inbegrepen.

De formule

De Injury Frequency (IF), ook wel eens ongevallenfrequentie-index genoemd, is het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet dat in een bepaalde periode plaatsvindt, gedeeld door het aantal arbeidsuren.

In formule ziet het er als volgt uit:

$$IF = A \times 1.000.000/t$$

A = het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet in een bepaalde periode (meestal één jaar)

t = het totaal aantal arbeidsuren in een bepaalde periode (meestal één jaar)

De uitkomst van de IF is een genormeerd getal. De normering is dat er 1 miljoen manuren is gewerkt. Bijvoorbeeld: A = 4 en t = 1.000.000 uren, dan

$$IF = 4 \text{ ongevallen} \times 1.000.000/1.000.000 \text{ uren} = 4$$

Wordt er minder dan een miljoen uur gewerkt dan wordt de IF groter. Bijvoorbeeld bij t = 100.000, dan wordt de IF gelijk aan 40.

Op deze wijze kunnen prestaties van bedrijven met elkaar vergeleken worden. Immers, als in plaats van 100.000 uren er 1.000.000 uren zouden zijn gewerkt, dan is het aannemelijk dat er 10 keer zoveel incidenten zouden plaatsvinden.

Berekening aantal ongevallen met verzuim/werkverlet

Het eerste wat u als bedrijf moet weten, is het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet. Het liefst per kalenderjaar omdat dit een goed beeld geeft.

Bij de berekening van het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet is een aantal regels van kracht:

- Arbeidsongevallen waarbij niet direct maar wel binnen 24 uur een uitwerking (letsel) waarneembaar is, dienen meegeteld te worden.
- Arbeidsongevallen die plaats hebben gevonden op het terrein van een andere onderneming (bijvoorbeeld bij onderaanneming), dienen meegeteld te worden.
- Ingeleende werknemers worden gerekend tot het personeel van de inlenende werkgever.
- Als meer personen bij een arbeidsongeval letsel oplopen, geldt dit arbeidsongeval als evenzoveel ongevallen. Bijvoorbeeld: een steiger, waarop vijf medewerkers werkzaam zijn, stort in. Met één medewerker is niets aan de hand; de overige vier medewerkers worden in het ziekenhuis opgenomen, waarvan er één al snel het ziekenhuis mag verlaten en de volgende dag weer aan het werk gaat. Dit ongeval telt als drie ongevallen met verzuim/werkverlet.

Het gaat dus niet om:

- Beroepsziekten.
Hierbij gaat het namelijk niet om een ‘ongeval’. Voorbeelden van beroepsziekten in Nederland: RSI, rugklachten bij chauffeurs door veel zittend werk, blootstelling aan lawaai, straling of gevaarlijke stoffen (asbest). In België staan alle beroepsziekten vermeld op de zogenaamde “Lijst van Beroepsziekten”, waaronder blootstelling aan lawaai, straling of gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld asbest).
- Ongevallen die bezoekers op het bedrijfsterrein zijn overkomen.
Bezoekers worden niet gerekend tot het eigen personeel.
- Privé-ongevallen.
Deze ongevallen vinden niet plaats op het bedrijfsterrein. Bijvoorbeeld: sportblessures en ongevallen in en om het huis (van de trap vallen, hoofd stoten, enkel verzwikken).
- Ongevallen in bedrijfssportverenigingen, ook als deze tijdens werktijd plaatsvinden.
Bijvoorbeeld: tijdens de lunch een partijtje squash spelen met een collega en een knie verdraaien.
- Ongevallen buiten de werktijd met bedrijfsgeredschap dat voor privé-doeleinden wordt gebruikt.
- Ongevallen tijdens het woon-werkverkeer.

Ondanks het feit dat men op weg is naar of vanaf het werk, gaat het hier niet om een arbeidsongeval. Men is reeds gestopt of nog niet begonnen met werken op het moment dat er deelgenomen wordt aan het woon-werkverkeer. Bij werknemers die voor hun beroepsuitoefening moeten reizen (bijvoorbeeld vertegenwoordigers, onderhoudsmonteurs en chauffeurs) wordt gesproken over “dienstreizen” of “zakelijk reizen”, dus geen woon-werkverkeer. Bij alle overige werknemers begint en eindigt het woon-werkverkeer bij de in- en uitgang van het bedrijf (project- of werklocatie).

Bijvoorbeeld: Een aanrijding tijdens een fietsrit op weg naar het werk is geen ongeval met verzuim/werkverlet. Maar een ongeval tijdens een ‘zakelijke’ reis van de ene naar de andere werkplek is wel een ongeval met verzuim/werkverlet (mits het een verzuim betreft van langer dan één dag).

Classificatie van ongevallen

Omdat het totale aantal bedrijfsongevallen dat heeft plaatsgevonden geen inzicht geeft in de ernst daarvan, worden de ongevallen gesplitst in enkele categorieën. Bij zo’n classificatie worden alle ongevallen die in een bepaald tijdvak (bijvoorbeeld één kalenderjaar) hebben plaatsgevonden, ingedeeld naar de gevolgen voor de getroffen(e).

Gelet op het feit dat bij de arbeidsongevallen de lichtere gevallen overheersen, kan de volgende indeling worden toegepast.

Categorie	Gevolg van het ongeval
A	Ongevallen met verzuim
B	Ongevallen met aangepast werk
C	Ongevallen zonder verzuim (werkstaking/werkverlet of ziekteverzuim van minder dan 1 dag)

Aan de hand van deze indeling kunt u vrij eenvoudig en zonder enig rekenwerk een globaal overzicht samenstellen van het aantal arbeidsongevallen dat in een bepaalde periode heeft plaatsgevonden en het gevolg ervan. Voor wat betreft de berekening van het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet (categorie A) geldt het volgende: pas wanneer een ongeval leidt tot een verzuim/ werkverlet van langer dan één dag, spreken we van een ongeval met verzuim/ werkverlet. Hiervan is bij de categorieën B en C geen sprake.

Berekening aantal gewerkte uren

Na het berekenen van het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet dient u het aantal gewerkte uren te berekenen. Hierbij dient u rekening te houden met de reële personeelssterkte en een correctie van het verzuim. Dit wordt duidelijk gemaakt in onderstaand voorbeeld.

Uitgebreid voorbeeld

Van een bedrijf zijn over een kalenderjaar de volgende gegevens bekend:

Personeelssterkte:

- op de loonlijst van het bedrijf staan in totaal 84 personen;
- 10 werken in 50%-deeltijd (= 5 personen op jaarbasis);
- 10 werken voor 30% (= 3 personen op jaarbasis);
- 10 waren maar de helft van het hele jaar in dienst (= 5 personen op jaarbasis).

Deze 30 personen gelden dus voor 13 personen op jaarbasis.

Er is geen gebruik gemaakt van inleenkrachten.

De reële personeelssterkte is: $84 - 30 + 13 = 67$ personen

Aantal gewerkte uren:

Het gemiddeld aantal arbeidsuren per jaar per persoon bedraagt 1.600.

Het aantal gewerkte uren (t) is $67 \times 1.600 = 107.200$ uren

Aantal ongevallen:

Er vonden 4 ongevallen (met minstens 1 dag verzuim/werkverlet) plaats ($A = 4$).

De ongevallenfrequentie-index:

$$IF = A \times 1.000.000/t = 4 \times 1.000.000/107.200 = 37,3$$

N.B.: Indien personeelszaken/de personeelsdienst het werkelijk gewerkte aantal uren bijhoudt, kunt u deze cijfers gebruiken.